

REKOMENDACIJOS ŽEMDIRBIAMS, KETINANTIEMS IŠ ANKSTO SUDARYTI GRŪDŲ PIRKIMO–PARDAVIMO SUTARTIS

Pardavimui grūdus auginantys žemdirbiai gali iš anksto (kol dar neturi derliaus) sudaryti grūdų pirkimo–pardavimo sutartis (toliau – išankstinė sutartis) arba grūdus parduoti jau nuėmę derlių, nesudarę išankstinės sutarties. Išankstinės sutartys, kaip ir bet kurios kitos, sudaromos laisva valia, todėl žemdirbiai, prieš įsipareigodami parduoti tai, ko realiai dar neturi, turėtų **įvertinti visas rizikas**. Pagal šias sutartis žemdirbys **įsipareigoja** parduoti, o supirkėjas įsipareigoja nupirkti žemdirbių būsimus užaugintus grūdus sutartyje nurodytomis sąlygomis. Atkreipiame dėmesį, kad grūdai turės būti **parduodami už sutartą kainą**, nepriklausomai nuo to, kokia tuo metu grūdų supirkimo kaina bus rinkoje.

Pasirašius išankstinę sutartį, abi sutarties šalys privalo įvykdyti joje nustatytus įsipareigojimus, todėl žemdirbiams prieš pasirašant sutartį rekomenduojama atidžiai **perskaityti** grūdų supirkėjo siūlomą sutarties variantą ir įvertinti, ar žemdirbys galės įvykdyti sutartyje nurodytus įsipareigojimus. Atsižvelgiant į tai, kad pastaraisiais metais dėl klimato šiltėjimo atskirose teritorijose susidaro nepalankios sąlygos grūdų derliui užaugti ar jam nuimti, siekiant išvengti rizikos neįvykdyti sutartyje nustatytų įsipareigojimų, jeigu apsisprendžiama sudaryti išankstinę sutartį, rekomenduojama sutartis sudaryti **ne daugiau kaip 30 proc. planuojamo** užauginti skirto parduoti grūdų **derliaus**.

Tipinės grūdų ir (arba) rapsų pirkimo–pardavimo sutarties sąlygos patvirtintos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2014 m. lapkričio 19 d. įsakymu Nr. 3D-874. Be šiame įsakyme nurodytų sąlygų išankstinėje sutartyje gali būti ir papildomų nuostatų.

Ypatingai siūloma atkreipti dėmesį, kad sutartyje būtų apibrėžtos šios nuostatos:

- įsipareigojamas parduoti sutartyje nurodytas grūdų **kiekis**;
- **laikotarpis**, kada turi būti patiekti grūdai;
- **kaina**, kurią supirkėjas įsipareigoja sumokėti žemdirbiui už patiektą produkciją;
- **kokybės** reikalavimai superkamiems grūdams;
- **vieta**, į kurią žemdirbys turi pristatyti grūdus;
- **atsiskaitymo** už patiektus grūdus **sąlygos**;
- **atsakomybės** už sutarties įsipareigojimų neįvykdymą **sąlygos** (aptarti aplinkybes, kada šalys visiškai ar iš dalies **atleidžiamos nuo atsakomybės** už sutarties įsipareigojimų neįvykdymą. Rekomenduojama įtraukti nuostatą dėl nenugalimos jėgos (*force majeure*) aplinkybių taikymo);
- **ginčų** dėl sutarties vykdymo **sprendimo tvarka**. Rekomenduojama įtraukti nuostatą, kad sutartiniai ginčai sprendžiami taikant Lietuvos Respublikos teisę.